

Asia: VN/2801/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Laki jätelain muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

15 §. Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus

Lajitteluvollisuuden lisääminen jätelakiin, jolloin se koskee kaikilla aloilla/sektoreilla syntyvää erilliskerättävää jätettä, on hyvä lisäys täydentämään ja selventämään erilliskeräysvelvollisuutta. Nykyisellään lajitteluvollisuudesta on mainittu usein kunnan jätehuoltomääräyksissä, kuten myös Kymen jätelautakunnan jätehuoltomääräyksissä. Määräykset koskevat kuitenkin vain kunnan vastuulla olevaa jätettä eli melko pientä osaa kaikesta syntyvästä jätteestä. Lajitteluvollisuus on siten looginen ja kannatettava lisäys lakiin. Se mahdollistaa lajittelun valvonnan joka sektorilla. Toki lajitteluvollisuuden valvonta on käytännössä melko haastavaa jo valvontaviranomaisen resurssien vuoksi ja tapahtunee lähinnä muun valvonnan yhteydessä.

15 c §. Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energiajätteenä

Pykälä on sinänsä perusteltu, jotta ns. energiajätteen keräämisestä päästään ja materiaalit ohjattaisiin polttamisen sijaan kierrätykseen jätteen etusijajärjestyksen mukaisesti. Haastavaa on tapauskohtainen tulkinta, millainen jäte kelpaa kierrätykseen ja kuka tulkinnan tekee.

21 a §. Kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuus

Tiedonjakovelvollisuus tukee 15 §:ään lisättyä lajitteluvollisuutta. Useissa kuntien jätehuoltomääräyksissä on jo vastaava velvollisuus huolehtia jätekatoksen lajitteluohjeista. Lakimuutoksella velvollisuus laajenee myös liikekiinteistöihin. Ajantasaisella tiedon jakamisella lajittelun vaikutuksista jätehuollon kustannuksiin voi hyvinkin olla merkitystä lajittelutehokkuuteen.

21 b §. Jätehuoltopalveluiden laatuvaatimukset ja palveluita tarjoavan neuvontavelvollisuus

Pykälä on tärkeä, koska se toisi laittomaksi jätehuollon palvelut, jotka eivät täytä säännösten ja määräysten mukaisia vaatimuksia. Myös jäteneuvonnan vaatimus on hyvä, jotta yritys tukisi asiakastaan jätelain ja jätehuoltomääräysten vaatimusten täyttämässä. Yrityksille olisi hyvä olla

kuitenkin oma puolueeton, selkeä taho, jolta saisi jäteneuvontaa keskitetysti, kuten asukkaatkin saavat.

22 §. Valtion viranomaiset

-

57 §. Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

Pykälän tavoite lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä on erittäin hyvä. Tuotteen jakelijoille tulisi käytännötasolla antaa selkeä ohjeistus siitä, miten pykälän vaatimukset voi täyttää, jotta se helpottaisi ja lisäisi kuluttajan halua toimittaa tuote uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen tai rikkoutunut tavara mahdollisuuksien mukaan korjaukseen.

93 §. Jäteneuvonta ja -tiedotus

Pykälän täsmennyksen mukaan kunnan jäteneuvonnassa ja -tiedotuksessa on panostettava erityisesti uudelleenkäytön edistämiseen, elintarvikejätteen määrän vähentämiseen ja biojätteen erilliskeräyksen lisäämiseen. Biojätteen lajittelutehokkuuden parantaminen on tärkeää, koska se on yksi tärkeimmistä keinoista nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta.

Pykälän uuden 3 momentin mukaan kunnan olisi osoitettava neuvonnalle ja tiedotukselle vuosittain riittävä rahoitus ja tästä voitaisiin antaa asetus, jossa olisi tarkempia säännöksiä rahoituksesta ja laskentaperusteista. Sinänsä on totta, että neuvonta ja tiedotus ovat erittäin tärkeitä esim. uudelleenkäyttö- ja kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi ja neuvontaan ja tiedokseen pitää panostaa. Kuitenkaan liikaa ei pidä puuttua jätemaksujen kohdentamiseen. Jätehuoltoalueet ovat erilaisia ja erikokoisia ja lisäksi ko. asetus voisi myös tuoda talousraportointiin muutoksia. Tulisi harkita, onko tarkoituksenmukaista määrätä asetuksella rahoituksen kohdentamisesta.

100 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

-

121 §. Velvollisuus laatia siirtoasiakirja

-

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta vaatisi resurssilisäystä, jotta se voisi tarkastaa määräajoin vaarallista jätettä tuottavien laitosten ja yritysten lisäksi myös laitokset ja yritykset, joissa syntyy erilliskerättävää hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan jätettä ja lisäksi tehtävä näihin liittyvä valvontasuunnitelma. Resurssilisäys on tämänhetkisessä taloustilanteessa todennäköisesti mahdoton, joten pykälän muutokset aiheuttaisivat sen, että esim. muuhun jätelain mukaiseen valvontaan jäisi vähemmän resursseja. Tämä on myös kunnan jätehuoltoviranomaisen kannalta huono asia. Sinänsä olisi kuitenkin hyvä lisätä valvontaa, mutta erityisesti neuvontaa kohdistuen ei-ympäristöluvanvaraiseen toimintaan. Voisiko valvontaa toteuttaa valtion rahoitusmallilla vaikkapa

projektinomaisesti, jotta saataisiin käsitys erityyppisten yritysten jätehuollon tilasta eri puolella Suomea? Myös keskitetyn jäteneuvonnan ja tiedotuksen järjestäminen yrityksille todennäköisesti vähentäisi valvonnan tarvetta, vrt. lausunto § 21 b.

Voimaantulosäännös

-

Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

-

Muuta huomioitavaa

Mahdolliset muut huomiot hallituksen esitysluonnokseen

-

Kangas Katja
Kymen jätelautakunta